

O versologii diskutujme věcně

Květa Sgallová
(taky soukromá badatelka)

Ač výslovně nejmenována, přesto se cítím účastnicí sporu; proto chci říct pár slov k Jiráčkově „Odpovědi Petru Plecháčovi a trošku i Robertu Ibrahimovi“. Nechci zde Jiráčkovu poslední knihu rozebírat a kritizovat, chci se především vyjádřit ke způsobu vedení diskuse.

Umím pochopit, že člověk hájí ze všech sil své myšlenky a nápady, které se mu jeví jako nové, podnětné a zasluhující ocenění. Domnívám se však, že zároveň – a platí to jistě i pro soukromého badatele – musí umět snést konfrontaci s jinými názory a s kritikou těch svých. Chci-li své názory obhájit, měl bych reagovat na kritické připomínky jejich věcnou analýzou. Pavel Jiráček by měl tedy například zevrubně argumentovat, proč jsou pro něho zcela nepřijatelné Plecháčovy námitky k jeho teorii o českém jambu jako o trojdobém rozměru. Budu se asi jevit jako zaostalý tradicionalista, který není schopen pochopit a přijmout novou a z hlediska autora převratnou teorii, ale pořád se domnívám, že dvojdobost nebo trojdobost sylabotónismu česká versologie odvozovala od toho, jakými takty se daný rozměr tvoří (viz též Červenka, *Kapitoly o českém verši*, kap. 2). Hojnost tříslabičných slov podle mě nezavdává důvod k interpretaci jambu jako třídobého rozměru, vidím v tom spíš autorovu snahu vytvořit překvapivou a novátorskou teorii. Jen na okraj poznamenávám, že údaj je o použití tříslabičných

slov stejně jako o použití různých taktů, včetně předrážkových, v novočeském verši různých rozměrů jsme s M. Červenkou publikovali již před několika desetiletími; jsou to materiály rozsáhlé a pocházející ze stovek a tisíců veršů různých autorů celého 19. a první poloviny 20. století a bylo by asi vhodné se s nimi nějak vypořádat, máme-li studium metrické a rytmičké považovat za metody, které se mohou významně doplňovat.

V jedné věci má P. Jiráček pravdu, a to když tvrdí, že citát z knihy M. Červenky, uváděný P. Plecháčem, není na str. 57; tam Plecháč neopravil tiskovou chybu, citát je ze str. 77.

A je tady ještě jedna pro mě velmi důležitá věc. P. Jiráček se ohrazuje proti R. Ibrahimovi, že v jeho recenzích v *České literatuře* se mluví o Jiráčkových textech jako o „nekvalitních“ a „neseriózních“. Musím zde připomenout, že recenze druhé Jiráčkovy knihy *Význam a subjektivita v lyrice v České literatuře* (2010, s. 252n) měla dva autory, s R. Ibrahimem jsem ji psala i já. A pro mě bylo skutečně šokující, že na studii, které předtím uveřejnil časopisecky a posléze je v nezměněné podobě přetiskl jako součásti knihy samé, odkazuje Jiráček jako na samostatné studie v jejich časopisecké podobě (*Česká literatura, Slovo a slovesnost* a *Slovo a smysl*), aniž by v knize upozornil, že tyto studie se staly její součástí. Proto jsme také v závěru re-

cenze kladli otázku, zda se tímto způsobem nemělo zvýšit zdání o autorově publikační aktivitě. Domnívám se i dnes, že je naprosto oprávněné v takové situaci klást otázku etiky vědecké práce, a proto naše formulace v tomto směru nebyla právě laskavá.

Nelíbí se mi tón Jiráčkovy „Odpovědi“. Domnívám se, že do odborné diskuse o metodologických otázkách, kterou bych ráda sledovala, nepatří pejorativní označování kritika za něčího soupeřníka ani obviňování z konkurenčního boje a ze snahy zmocnit se Červenkovy odkazu a jeho po-

zice nebo mluvit o hašteřivé postavě grantového literárněvědného úředníka a stavět proti tomu sebe jako nedobrovolného soukromého badatele (a tedy jako jeho oběť (?)). Jiráček právem připomíná, že M. Červenka mu otiskl v *České literatuře* první studii. M. Červenka byl tolerantní a hodný člověk, to je obecně známé a na *České literatuře* za dobu jeho šéfování patrné. Je ale taky známé, že byl velice zásadový a rozhodně nepřipouštěl, aby se věcná diskuse zvrhla v osočování a nepodložené pomlouvání.